

KATSAUS

UUSI KOULUHISTORIALLINEN JULKAISU

Ruotsinkielinen sisarjärjestö Svenska skolhistoriska föreningen i Finland r.f. on Suomen Kouluhistorialliselle Seuralle lähettänyt vuosikirjansa Skolhistoriskt arkiv I ja II.

Vuosikirjojen esittelykirjoituksissa selvittää toimituskunta kouluneuvos Gösta Cavonius, lehtori Einar Pontán, opettaja Konst. Sjöström ja lehtori Kurt Thodén ruotsinkielisen kouluhistoriallisen seuran perustamisen syitä ja vaiheita sekä ilmestyneen aikakauskirjan tehtävää. Toimituskunta toteaa, että koulun tultua yeisen mielenkiinnon kohteeksi myös kasvatus- ja opetushistorian merkitys yhä laajemmin tunnustetaan. Se on tärkeä osa kansamme historiasta ja sisältää arvokkaan kulttuuriperinnön, joka on tulevaisuudelle saatava talteen. Tätä tehtävää toteuttamaan perustettiin Svenska skolhistoriska föreningen i Finland keväällä 1949. Ensimmäinen vuosikirja ilmestyi helmikuussa 1952.

Toimituskunta mainitsee ensimmäistä vuosikirjaansa vaatimattomaksi pikku vihkoseksi. Huomautus meidän oloissamme lienee aiheeton, sillä Skolhistoriskt arkiv I sisältää esittelykirjoituksen lisäksi 5 artikkelia, sivuluku on 114. Toinen vuosikirja, Skolhistoriskt arkiv II ilmestyi maaliskuussa v. 1954. Siinä on kouluhistoriallisia tutkielmia ja kirjoituksia 6 ja sivuluku on 125. Vuosikirjat on painettu Ekenäs Tryckeri Ab:n kirjapainossa.

Olisi mielenkiintoista luoda tarkempi katsaus vuosikirjojen sisältöön, mutta tällä kerralla on rajoituttava vain luettelon tapaiseen kirjoitusten selostamiseen.

Skolhistoriskt arkiv I sisältää seuraavat kirjoitukset:

1. Ruotsinkielisen Keski-Pohjanmaan kansakoulunopettajien järjestäytymisen historiaa käsittelee K. V. Åkerblom kirjoituksessaan: »Historik över mellersta svenska Österbottens folkskollärarkrets». Hän väittää, että lastenopettajien ja kansakoulunopettajien yhdistystoiminta voidaan osoittaa alkaneeksi ruotsin-

kielisellä Keski-Pohjanmaalla aiemmin kuin muualla maassamme. — 2. Kirjoituksessaan »Drak ur Åbolands folkhögskolas historia» Aron Stenvall kuvailee kansanopistoaatteen leviämistä maamme ruotsinkielisten asukkaiden keskuuteen ja sen tuloksena Etelä-Suomen ruotsinkielisen kansanopiston, Paraisten opiston perustamista ja historiaa. — 3. Kirjoituksessa »V. K. E. Wichmans-Gonge Rolfs Lektorsår i Nykarleby» K. V. Åkerholm kertoo lehtori V. K. E. Wichmanin työstä koulumiehenä, historiankirjoittajana ja kulttuurihenkilönä. — 4. Suomen oppikoulujen laulunopettajien matrikkeli ennen v. 1870, koonnut Helmer Staffans, sisältää lyhyet elämäkertatiedot viidestäkymmenestä vanhimmas-ta tunnetusta laulunopettajastamme. — 5. Ensimmäisen vuosikirjan päätökseksi on Einar Pontán koonnut joukon ennen julkaisemattomia kouluhistoriallisia dokumentteja.

Skolhistoriskt arkiv II:n sisältö on seuraava:

1. Kirjoituksessa »Erik Olin och hans byskola» J. L. Birck selostaa haltuunsa joutuneen erikoisen kyläkoulumestarin yksityisen arkiston perusteella viime vuosisadan loppupuolella tapahtunutta kyläkoulunpitoa ja koulumestari Erik Olinin (Eric Jakobsson Gertruds) elämää sekä oloja Uudenkaarlepyyn ympäristökunnissa. — 2. Erik Nylund esittää kirjoituksessaan »Drag ur Mellersta Nylands Folkshögskolas historia» ruotsinkielisen Keski-Uudenmaan kansanopiston perustamisen ja toiminnan vaiheita. — 3. Carl Magnus Schybergson kuvailee Turun Ruotsinkielisen Klassillisen lyseon kuuluisan kirjaston satavuotisia traditioita kirjoituksessa »Biblioteket vid Svenska Klassiska Lyceum i Åbo». — 4. Siri Björkman kertoo »En bortglömd skola»-nimisessä artikkelissaan rouva Maria Wallinin yksityisen ruotsalaisen tyttökoulun toiminnasta vuosilta 1885—1899. — 5. Suomen Kouluhistoriallisen Seuran perustamisesta ja toiminnasta kertoo seuran sihteeri Eino Viitasaari. — 6. Konst. Sjöström on koonnut runsaan kokoelman Taalintehtaan ruotsinkielisen kansakoulun perustamisen ja toiminnan vaiheilta talteenotettuja historiallisia dokumentteja.

Kouluhistoriallinen harrastus laajenee, sitä todistaa tämä ruotsinkielisen rinnakkaisseuran mukaan tulo yhteistä asiaa ajamaan. Samalla kun edellä mainitun toteamme, lausumme myös, että Svenska Skolhistoriska Föreningen on todella tervetullut yhteistyöhön, jonka menestymiseksi seura tulee varmaankin antamaan arvokkaan lisän.